

Håll Kalmar rent!

Strategi för minskad nedskräpning

2020

Serviceförvaltningen
kalmar.se
Tel 0480-45 00 00 vx

Kalmar kommun

Innehåll

Innehåll	2
Bakgrund och inledning.....	3
Kartläggning och mätning	4
Mål och åtgärder	4
<i>Mål för Håll Kalmar rent</i>	4
Organisation.....	5
Kommunikationskampanj.....	5
<i>Målgrupp</i>	6
<i>Budskap</i>	6
<i>Exempel</i>	6
<i>Kampanjens uttryck</i>	7
<i>Kanaler och exponering</i>	7
<i>Sociala medier</i>	7
<i>Skärmar på KLT:s bussar</i>	7
<i>Destination Kalmars avtalsexponering</i>	7
<i>Hemsidor</i>	7
<i>Press</i>	7
<i>Affischer</i>	7
<i>Nudging</i>	8
Avslutning.....	8

Bakgrund och inledning

Nedskräpning handlar om att avfall lämnas där det inte hör hemma, exempelvis slängda fimpar eller godispapper på marken. Det kan också handla om större föremål som vitvaror, byggavfall eller trädgårdsavfall.

Nedskräpningens konsekvenser är både miljömässiga, sociala och ekonomiska:

- Områden som är skräpiga upplevs som otrygga och otrevliga. Ett redan nedskräpat område signalerar dessutom att det är accepterat att skräpa ner där.
- Handel och företag påverkas eftersom nedskräpning kan avskräcka ett besök och skapa en negativ bild av varumärket.
- Nedskräpning ger skador på djur och människor.
- Skräp sprider föroreningar.

Allt detta ger negativa effekter för friluftsliv och turistnäring.

Det kostar dessutom både pengar och personella resurser att städa efter nedskräpning. Pengar som idag läggs på hantering av nedskräpning skulle i ett renare Kalmar kunna läggas på utsmyckning av kommunen och fler åtgärder som förebygger nedskräpning.

Kalmar kommun har under ett antal år gjort insatser för att minska nedskräpningen. Flera föreningar och grupper kontakter kommunen för att de vill ordna egna skräpplockardagar alternativt bidra i arbetet. Det har även inkommit medborgarförslag som föreslagit insatser för att minska nedskräpning. Plogging är en ny trend där människor samlas för att plocka skräp under en löptur. Trots detta finns problemet fortfarande kvar och år 2020 gavs ett uppdrag om att ta ett samlat grepp inom Kalmar kommunkoncern för att förebygga nedskräpning.

Minskad nedskräpning bidrar till flera av Kalmar kommuns verksamhetsmål, exempelvis "Kalmar ska vara landets tryggaste residenskommun" och "Kalmar ska vara en av de 30 bästa kommunerna i Sverige att besöka, växa upp, bo och åldras i". Skräpfria miljöer bidrar också positivt till kommunens miljöarbete:

- '**Livskvalitet i ett grönt Kalmar**' eftersom både natur och människa mår bättre i rena och friska gröna och blå miljöer
- '**Cirkulär konsumtion**' eftersom skräp som hamnar i återvinningen kan återanvändas som nytt material.

Arbetet med minskad nedskräpning är relevant för flera av FN:s globala mål för en hållbar utveckling, exempelvis '**Mål 12 Hållbar produktion och konsumtion**' samt '**Mål 14 Hav och marina resurser**'.

I Kalmarsundsregionens renhållares (KSRR) avfallsplan finns ett mål om att nedskräpningen ska minska. Avfallsplanen är tagen av kommunfullmäktige. Den nuvarande planen gäller till och med 2022. Arbetet pågår med att ta fram en ny version.

Nedskräpning påverkar hur en plats uppfattas och därför blir det viktigt att Kalmar är rent och välskött.

Frågan om nedskräpning är långsiktig och denna strategi sträcker sig fram till 2025.

Kartläggning och mätning

2020 är ett uppbyggnadsår då vi tar fram nyckeltal, identifierar mätplatser och markerar ett nuläge.

Målsättningen för arbetet för minskad nedskräpning är att kommunens index i skräpmätningar och i medborgarundersökningar ska förbättras över tid, att kostnaderna för skräpplockning ska minska samt att kommuninvånarens attityder och beteenden kring nedskräpning ska förändras.

Arbetet ska följas upp genom årliga skräpmätningar och medborgarundersökningar. Index ska mätas genom:

1. **Skräpmätningar.** Utsedda platser för mätning är Svinö och Kalmarsundsparken och man kommer att plocka fimpar. Svinö kommer att mätas en gång i månaden med start april 2020. Kalmarsundsparken kommer mätas en gång i månaden under badsäsongen från och med juni 2020.
2. **Tilläggsfrågor i Statistiska centralbyråns medborgarundersökning som mäter "Nöjdheten med nedskräpningen i kommunen"** För att följa hur nedskräpningen uppfattas köper vi tilläggsfrågor i SCB:s medborgarundersökning med start 2020.
3. **Serviceförvaltningens ekonomiska redovisning, nyckeltal för skräpplockning.** Under 2020 kommer serviceförvaltningen ha två renhållningstjänster. De kommer att registrera tiden det tar för att plocka upp skräp från marken. På så vis kan vi följa hur mycket tid vi lägger på nedskräpning (se [Håll Sverige Rents \(HSR\) definition](#)).

Mål och åtgärder

Kalmar kommunkoncern ska göra insatser och åtgärder för att göra det enklare för människor att göra rätt, men beteendefrågan är också central här. Vi vill med en kommunikationskampanj uppmuntra alla kommuninvånare att ta ett gemensamt ansvar för att hålla Kalmar rent.

Ett sätt att minska nedskräpning kan vara att minska avfall och öka källsortering. Strategin omfattar källsorteringen i kommunens lokaler som invånare och besökare vistas i och på allmän plats. Det pågår ett annat projekt kring källsortering inom Kalmar kommun som riktar sig till anställda, denna plan kommer därför inte rikta sig internt.

2015 tog kommunfullmäktige ett mål om minskad nedskräpning och detta ligger till grund för projektets mål: "Nedskräpningen utomhus på platser som allmänheten har tillträde till ska minska" (s. 21 i KSRR:s avfallsplan). [Läs KSRR:s avfallsplan här.](#)

Mål för Håll Kalmar rent

- Kostnaderna för städning kopplat till nedskräpning ska minska till 2025.
- Antalet invånare som upplever att nedskräpning är ett problem i kommunen ska minska (följs upp genom SCB:s tilläggsfrågor i NKI-undersökning; Nöjdheten med nedskräpningen i kommunen).
- 2025 ska antalet fimpar på markerad sträcka i Kalmarsundsparken vara färre än 2020.
- 2025 ska antalet fimpar på markerad sträcka på Svinö vara färre än 2020.

- Kalmar kommun ska årligen delta i Skräpplockardagarna som anordnas av Håll Sverige Rent.
- Kalmar kommun ska varje år ligga inom topp 5 på Håll Sverige Rents kommunindex.
- Infrastruktur för sopkärl och källsortering på allmän plats ska ses över i hela kommunen.
- Kalmar kommuns sorteringskärl ska följa det nordiska skyltsystemet för avfallssortering. Läs mer hos [Avfall Sverige](#).
- Kommunens lokaler som invånare och besökare nyttjar ska ha sopsorteringskärl.
- En kommunikationskampanj ska genomföras årligen kopplat till att förebygga nedskräpning.
- Olaglig affischering ska minska.
- Kalmar kommunkoncern ser positivt på initiativ från medborgare när det gäller att förebygga och att plocka upp skräp. Under projektet ska vi undersöka hur vi kan stötta den typen av initiativ.

Målen ska ses över varje år utefter de resultat som framkommer i våra olika mätningar.

Organisation

Uppdraget är tilldelat serviceförvaltningen, där ansvarig kommunikatör på kommunledningskontoret är sammankallande.

Nedskräpningsfrågan berör många verksamheter och därför är samarbete extra viktigt. Kalmar kommunkoncern ska arbeta tillsammans för att lösa uppdraget och följande arbetsgrupp har bildats:

- Madeleine André, verksamhetschef produktion, serviceförvaltningen
- Åke Andersson, VD, Destination Kalmar
- Niklas Gustavsson, avfallsrådgivare, KSRR
- Lotta Lönnroth, mobilitetsenheten, samhällsbyggnadskontoret
- Per-Ola Johansson, verksamhetschef för idrott, bad och friluftsliv, kultur- och fritidsförvaltningen
- Clas Wolke, verksamhetsutvecklare, utbildningsförvaltningen
- Karin Lofström, strateg för ekologisk hållbarhet, kommunledningskontoret
- Ann-Sofie Lagercrantz, strateg för social hållbarhet, kommunledningskontoret
- Sofia Sköld, kommunikatör, kommunledningskontoret (sammankallande).

För olika aktiviteter och insatser bjuds även andra personer in som kan bidra i just de frågorna.

Kommunikationskampanj

En del av uppdraget med att minska nedskräpningen i kommunen är att genomföra en kommunikationskampanj. Kampanjen ska öka medvetenheten hos invånarna inom följande områden:

- nedskräpning är ett aktuellt problem
- nedskräpningens konsekvenser.

Insikten ska i sin tur leda till en beteendeförändring där invånare och besökare slänger skräp på rätt plats.

Kalmar kommun är medlemskommun i Håll Sverige Rent och kommunikationskampanjen kommer att utgå från det material som ingår i medlemskapet. [Här kan du se materialet från Håll Sverige Rent.](#)

Målgrupp

Kommunikationskampanjen för minskad nedskräpning riktar sig till en väldigt bred målgrupp: invånare och besökare i Kalmar kommun. För att lyckas med kommunikationen riktar vi oss särskilt till:

1. **Barn i förskola och skola samt i förlängningen barnens föräldrar**
Målgruppen är: Öppen för att lära sig nytt, vetgirig och formbar. Vår framtid.
Utmaning: Budskapen ska anpassas till barnens nivå, vara pedagogisk och intresseväckande.
2. **Fastighetsägare**
Målgruppen är: Relativt insatt i frågan och har möjlighet att påverka sina hyresgäster och intressenter.
Utmaning: Ekonomi. Frågor kring om de kommer behöva göra investeringar.
3. **Handeln**
Målgruppen är: Kreativ och mån om sin verksamhet.
Utmaning: Budskapen ska tydligt visa hur minskad nedskräpning gynnar deras verksamheter.
4. **Kommuninvånare**
Målgruppen är: Bred och har varierande kunskapsnivå och intresse för frågan.
Utmaning: Budskapen ska visa på ett gemensamt ansvar och skapa igenkänning hos mottagaren.
5. **Besökare och turister**
Målgruppen är: Intresserade av Kalmar och av att få en bra upplevelse.
Utmaning: De är "bara" på besök och kanske därför inte tycker att det är deras fråga eller ansvar när de är här.

Vi riktar oss inte till alla samtidigt utan vi gör olika insatser för olika grupper och tidpunkter.

Budskap

Hela uppdraget går under namnet "Håll Kalmar rent". Kalmar är en medlemskommun i Håll Sverige rent och att haka i deras koncept kommer att ge både bra stöd i framtagandet av material och genomslagskraft.

Budskapen ska kombinera fakta och känslor och då på ett starkt sätt visa på nedskräpningens konsekvenser. Kampanjen utgår från ett "före-och-efter-koncept". Kampanjen ska också förklara varför vi ska göra rätt.

Exempel

Vi visar upp en bild på en nedskräpad plats. Sedan visar vi platsen när den är städad och vad som samlats upp. Till det kan vi visa upp fakta: Det har gått åt X arbetstimmar för att plocka upp skräpet.

Vi plockade 300 cigarettfimpar i helgen – det är inte en person som slänger 300 fimpar. Det är många som är med och skräpar ner.

I kampanjen ingår det att marknadsföra strandstädarkartan.

Kampanjens uttryck

Kampanjen ska ha en ungdomlig stil i illustrationer och språk. Kampanjen ska följa Kalmar kommuns grafiska profil men även använda Håll Sverige Rents logotyp.

[Användning av Håll Sverige Rents logotyp](#)
[Håll Sverige Rents grafiska manual](#)

Kalmar kommuns grafiska manual finns på kommunens intranät Piren eller via kommunikationsenheten: kommunikation@kalmar.se.

Kanaler och exponering

Kampanjen kommer i första hand nyttja kanaler och exponeringsytor som redan ägs av Kalmar kommunkoncern. I vissa fall kommer synlighet att köpas.

Det material som tas fram för kommunikationskampanjen är fritt för alla inom Kalmar kommunkoncern att använda och sprida.

Sociala medier

På Kalmar kommuns Facebooksida kommer vi lägga ut de filmer som tas fram samt kontinuerligt dela uppdateringar om arbetet för minskad nedskräpning. Uppdateringar kan till exempel göras i samband med en skräpmätning: *Idag har vi plockat 320 cigarettfimpar på Svinö.*

Skärmar på KLT:s bussar

Kalmar kommun har ett antal platser på skärmarna på KLT:s bussar. Vissa veckor bokas upp för nedskräpningskampanjen.

Destination Kalmars avtalsexponering

Destination Kalmar har avtal med flera föreningar och evenemang där viss exponering ingår, Håll Kalmar rent kommer att få använda exponeringsyta. Det handlar om skärmar på matcher och evenemang, men också att konferencier kan prata om ämnet på till exempel Musik på Larmtorget eller Stadsfesten. Många matcher och evenemang har uteblivit under 2020, på grund av coronapandemin, men målet är att använda exponeringsytorna kommande år.

Hemsidor

På kalmar.se gör vi en kampanjsida där vi lyfter arbetet med att förebygga nedskräpning i Kalmar. [Kalmar.se/hallkalmarrent](https://kalmar.se/hallkalmarrent)

Press

För att få media att uppmärksamma vårt arbete kommer ett antal aktiviteter genomföras som ska sätta nedskräpningsfrågan på agendan. Detta gör vi exempelvis i samband med skräpplockardagarna, vårstädning i centrum samt skräpdykning under stadsfesten. Aktiviteterna ska vara engagerande för allmänheten.

Affischer

Vi kommer inte göra en allmän affischering. Dock kommer vi be fastighetsägare att sätta upp affischer i sina hyreshus. Det kommer också att finnas affischer

upptryckta om någon vill ha. Campingar har exempelvis hört av sig med önskan om att få sätta materialet på sina sopkärl.

Nudging

Att få in budskap som en del av stadsmiljön skapar uppmärksamhet. Vi kommer att sätta dekalerna på brunnslock på frekventa platser i kommunen samt på några elskåp i stadskärnan.

När nya sopkärl sätts ut kommer dessa också ha Håll Kalmar rent-budskap på sig. Till kommande år finns det idéer om att göra markeringar på marken i närheten av sopkärl med hälsningar om att vi hjälps åt att hålla Kalmar rent.

Avslutning

Syftet med planen för att förebygga nedskräpning är att få en ökad medvetenhet och en beteendeförändring. Detta ska göras genom samarbete inom hela Kalmar kommunkoncernen och genom en kommunikationskampanj som lyfter vikten av att alla tar sitt ansvar. Projektets resultat ska sammanställas årligen för att kunna följa resultat och trender över tid.

Strategin sträcker sig till 2025.